

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Vaste Commissie Onderwijs
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Utrecht, 15 mei 2025

Geachte leden van de vaste Kamercommissie Onderwijs,

Op 21 mei spreekt u over passend en inclusief onderwijs. Ook in het voortgezet onderwijs wordt hard gewerkt om stappen te zetten naar inclusief onderwijs. Op 24 april jl. stuurde staatssecretaris Paul een brief aan de Kamer (kamerstuk 31497 nr. 497); veel hierin genoemde ontwikkelingen leveren een bijdrage aan die ontwikkeling. Maar het zou nog beter zijn als de veelheid aan interventies, onderzoeken, maatregelen en deeldoelstellingen opgehangen kunnen worden aan een heldere lijn of beleidsrijke visie, zodat helder wordt dat al die maatregelen een werkend bestandsdeel zijn in een duidelijke richting. Voor de VO-raad en de Sectorraad PrO betekent dat vooral: aansluiten bij datgene dat nu al in de praktijk gebeurt bij voorlopers en praktijkvoorbeelden en (vooral) niet nog meer wet- en regelgeving.

Al deze ontwikkelingen zijn echter in een ander licht komen te staan door de forse bezuiniging op de onderwijskansenregeling, onderdeel van de Voorjaarsnota. Deze maatregel heeft een domino-effect dat desastreus is voor passend en inclusief onderwijs. Juist voor de leerlingen in een kwetsbare positie heeft deze bezuiniging grote gevolgen: doordat sommige scholen 10% tot 15% van hun structurele bekostiging kwijtraken, met grotere klassen moeten gaan werken, leraren en onderwijsassistenten moeten ontslaan en met huiswerkklassen en extra ondersteuning moeten stoppen zal het aantal aanmeldingen bij het voortgezet speciaal onderwijs en het aantal thuiszitters nog meer toenemen. Deze bezuiniging is een grote stap in de verkeerde richting.

Het is belangrijk om, voor de organisatie en financiering, met alle betrokken onderwijspartijen een stip op de horizon te zetten waar we de komende jaren naartoe kunnen werken. Het gaat dan zowel om rol en positie van de samenwerkingsverbanden, als om de vertegenwoordigers van schoolbesturen, die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de zorgplicht en passend en inclusief onderwijs. Zolang de stip op de horizon nog niet nader is uitgewerkt, is het van belang om nu geen onomkeerbare besluiten te nemen door al te kiezen voor één bepaald scenario. In de ontwikkeling naar de stip op de horizon voor inclusief onderwijs is behoefte aan een zorgvuldig gesprek over de volgende thema's;

1. Met het hele onderwijsveld (ONSv, PO-Raad, VO-raad, Sectorraad GO, Sectorraad Pro en cluster 1 en 2) is het essentieel om tot een gezamenlijke visie te komen voor de **inrichting van inclusief onderwijs in 2035** met daarbinnen een logische positie van de samenwerkingsverbanden. De VO-raad ziet samenwerkingsverbanden vooral als

werkorganisaties, de nadruk op een samenwerkingsverband als een zelfstandige entiteit of extra bestuurslaag is dan ook niet aan de orde. Uiteindelijk moet inclusief onderwijs op de scholen gerealiseerd worden. De VO-raad roept daarom op om terughoudend te zijn met het verder institutionaliseren van de samenwerkingsverbanden via maatregelen als onafhankelijk toezicht.

2. De **financiering** van inclusief onderwijs; In 2024 is een zogeheten ‘ex ante onderzoek naar de positie van de toelaatbaarheidsverklaring voor het gespecialiseerd onderwijs’ uitgevoerd in het licht van inclusief onderwijs in 2035. Dit onderzoek, uitgevoerd door Harry Nijkamp Consult (waarvan U het rapport naar verwachting binnenkort ontvangt) zal waarschijnlijk een aantal interessante scenario’s opleveren voor de financiering van inclusief onderwijs. De VO-raad pleit ervoor om de in dit document geschetste scenario’s verder uit te werken en te onderzoeken welk scenario de beleidsrijke visie of stip op de horizon kan versterken. Dit sluit uit dat er direct voor één van de scenario’s wordt gekozen.
3. De **huisvesting** van het onderwijs – en de jeugdhulpverlening – die past bij inclusief onderwijs. De grote onderwijshuisvestingsopgave die dit vraagt blijft in deze brief onderbelicht. In het rapport *Bouwstenen voor inclusieve scholen* wordt ingegaan op:
 - a. Wettelijke verankering van minimale eisen (in Besluit Bouwwerken Leefomgeving).
 - b. Het in kaart brengen van de behoefte aan vierkante meters en financiën;
 - c. De rol van het Integraal HuisvestingsPlan

De ene alinea die over dit onderwerp is opgenomen in de brief aan Uw Kamer doet geen recht aan de zeer zorgvuldige wijze waarop het rapport tot stand is gekomen. Ook ontbreekt de financiële dekking voor het realiseren van de minimale eisen voor inclusieve en toegankelijke schoolgebouwen, laat staan voor investeringen die de minimale eisen te boven gaan. Het vooruitschuiven van de huisvestingsopgave leidt tot een onuitvoerbaar en steeds meer onbetaalbare opgave tot aan 2050.

Om in 2035 inclusief onderwijs te kunnen realiseren – conform de definitie uit het beleidskader: een inclusieve leeromgeving, dichtbij huis met volwaardige en gelijkwaardige toegang – is uitwerking van bovengenoemde thema’s in een heldere lijn en richting essentieel. Voorwaardelijk voor deze ontwikkeling is wel dat de bezuiniging op de onderwijskansregeling van tafel gaat, anders heeft een gesprek over inclusief onderwijs weinig zin.

Met vriendelijke groet,

Joany Krijt
Vicevoorzitter
VO-raad

Nicole Teeuwen
Voorzitter
Sectorraad Praktijkonderwijs